

**Către: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului - Direcția Generală
Managementul Învățământului Preuniversitar**

În atenția: Doamnei Director General Liliana Preoteasa

Stimată Doamnă Director General,

Organizația Salvați Copiii salută demersul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului de a iniția consultări publice cu privire la forma și conținutul pachetului de legi ale educației, valorizând astfel expertiza acumulată la nivelul actorilor sociali interesați.

Asigurarea și promovarea dreptului la educație de calitate a reprezentat întotdeauna o prioritate în activitatea Organizației Salvați Copiii. Prin urmare, în contextul dezbaterii publice lansate de Ministerul Educației, Salvați Copiii a organizat consultări (focus-grupuri și dezbateri) cu părinți, cadre didactice și copii pentru a identifica interesele și opiniile acestora cu privire la dezvoltarea sistemului de învățământ. Aceste informații au stat la baza elaborării materialului anexat care reprezintă o analiză a proiectului legii învățământului preuniversitar.

O primă observație a celor participanți la demersul nostru de cunoaștere este legată de structura învățământului obligatoriu. Astfel, se consideră inoportună introducerea învățământului preșcolar ca formă obligatorie, deoarece infrastructura pentru acest nivel nu este dezvoltată, în contextul reducerii majore din ultimii ani a numărului grădinițelor. Conform datelor Institutului Național de Statistică, în anul 1996 funcționau 12.951 de grădinițe, pentru ca 10 ani mai târziu, în 2006, numărul acestora să se reducă la 1.790 de unități. Se poate concluziona cu ușurință faptul că rețeaua instituțională actuală nu permite cuprinderea tuturor copiilor de vârstă preșcolară, nici măcar a tuturor solicitărilor de înscriere în sistem. De asemenea, o altă dificultate de implementare a acestor prevederi e dată de insuficiența cadrelor didactice calificate. Formarea și motivarea acestora reprezintă un proces de durată, la fel și construirea infrastructurii. În acest context, a posibilităților reduse de preșcolarizare, mulți părinți se

văd nevoiți să apeleze la serviciile costisitoare ale grădinițelor private, însă acest fapt intră în contradicție cu principiul gratuității învățământului obligatoriu.

Un alt aspect semnalizat îl reprezintă riscul de a genera noi bariere în procesul educațional, în sensul că interpretarea prevederilor din proiectul de lege poate conduce la blocarea accesului la învățământul primar pentru acei copii care nu au parcurs în prealabil prima treaptă a educației obligatorii (dacă înscrierea în primar este condiționată de parcurgerea nivelului preșcolar).

Pe de altă parte, participanții la consultări au fost de părere că introducerea clasei pregătitoare în învățământul primar asigură cunoștințele și deprinderile necesare integrării în clasa I, dar că este nevoie de clarificarea tipului de instituții în care se derulează clasa pregătitoare (școală primară sau grădiniță).

Recomandăm așadar, introducerea unui nou articol, în cadrul *titlului II, capitolului II, secțiunii 2 – Învățământul primar*, care să menționeze că **„accesul în învățământul primar nu este condiționat de parcurgerea învățământului preșcolar, orice copil putând fi înscris în clasa pregătitoare dacă a împlinit vârsta de 6 ani conform art. 22”**

Cu privire la prevederile art. 18 (educația antepreșcolară pentru grupa de vârstă 0-3 ani), considerăm că acestea trebuie să menționeze nu doar componenta educațională dar și pe cea de creștere și îngrijire a copilului, care prevalează în mod deosebit în perioada 0-2 ani, în timp ce posibilitățile educaționale în special pentru grupa 0-1 an sunt mult reduse. Totodată, apare necesitatea responsabilității părinților pentru îngrijirea copiilor, cu accent deosebit în primul an de viață, deoarece acesta reprezintă etapa cea mai vulnerabilă a dezvoltării copilului iar România trebuie să găsească soluții pentru scăderea ratei mortalității infantile, la ora actuală înregistrând cea mai mare valoare la nivel european.

Recomandăm redefinirea grupei de vârstă pentru educația antepreșcolară la 1-3 ani și introducerea unor prevederi cu privire la personalul medical cu rol în îngrijirea sănătății, care să cuprindă inclusiv atribuțiile acestuia.

În urma analizării textului de lege s-a constatat că prevederile art. 21 („*Învățământul primar este învățământ de zi și se desfășoară în program de dimineață*”) intră în contradicție cu cele ale art. 15 alin. 4 („*Învățământul obligatoriu se organizează în forma de zi. În mod excepțional, pentru persoanele care au depășit cu mai mult de 2 ani vârsta clasei, învățământul obligatoriu se poate organiza și în alte forme de învățământ, pe baza unei metodologii specifice, elaborate de Ministerul Educației*”). Considerând și dezvoltarea programelor de tipul *A doua șansă*, completarea art. 21 astfel: „*Învățământul primar este învățământ de zi și se desfășoară în program de dimineață sau se poate organiza și în alte forme de învățământ, în condițiile legii*”.

Consultările organizate de către Salvați Copiii au relevat îngrijorarea părinților și a elevilor cu privire la sistemul de admitere la liceu. În condițiile prevederilor actuale, se sesizează riscul fraudării concursurilor de admitere organizate pe baza metodologiei stabilite de unitatea de învățământ. Astfel, cunoașterea subiectelor de către profesorii unității poate încuraja sistemul de meditații cu acești profesori sau divulgarea subiectelor.

Ca soluție, recomandăm elaborarea metodologiei la nivel central, de către MECT.

Analiza secțiunii 4 - *Învățământ pentru copii cu cerințe educaționale speciale* a relevat o serie de inadvertențe majore între articolele cuprinse, precizate mai pe larg în materialul anexat. De asemenea, considerăm că sprijinul acordat copiilor capabili de performanță nu este adaptat nevoilor acestora, fiind limitat în art. 48 la protecție specială – alocație zilnică de hrană, rechizite. Recomandăm introducerea unei secțiuni distincte cu privire la copiii capabili de performanță, care să prevadă sprijin adaptat.

De asemenea, cei care au luat parte la consultările Salvați Copiii consideră că toate cadrele didactice care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale necesită formare în acest sens. Recomandăm introducerea în cadrul secțiunii 4 a unui nou articol care să specifice faptul că aceste cadre didactice vor beneficia de pregătire de specialitate prin intermediul Casei Corpului Didactic.

Totodată, în vederea aplicării principiului egalității de șanse și a implementării educației incluzive, este necesar ca fiecare unitate școlară a învățământului de masă care școlarizează copii sau tineri cu dizabilități să dispună de cadre didactice de sprijin/itinerante.

Un aspect vulnerabil sesizat atât de mass-media, de specialiștii care lucrează cu copii cât și de participanții la consultările privind proiectul de lege, este dat de accesul dificil către și dinspre școală al unui număr destul de mare de copii din zonele izolate. Deși au existat preocupări pentru asigurarea transportului în unele din aceste cazuri, au fost situații în care fondurile sau autoturismele alocate în acest sens să nu fi fost adecvat folosite. De aceea, se consideră importantă accentuarea ca și responsabilitate a noilor Direcții Județene pentru Învățământ Preuniversitar, a monitorizării accesului la educație în zonele izolate, precum și cea a asigurării transportului pentru aceste zone.

În privința concursului susținut de cadrele didactice, participanții la consultări au considerat că acesta trebuie să se bazeze mai mult pe aspectele de ordin practic, specifice profesiei de dascăl, deoarece

testarea cunoștințelor teoretice se face odată cu absolvirea studiilor și nu poate releva existența calităților sau aptitudinilor specifice profesiei.

Conform principiilor Convenției pentru Drepturile Copilului și a prevederilor Legii 272/2004 articolelor 6(h), 24-26, copiii au dreptul de a-și exprima și de a le fi luată în considerare opinia, de a participa la toate deciziile care îi afectează.

Consideram așadar că principiul participării copiilor și tinerilor trebuie să guverneze actele normative din domeniul educației. De aceea, solicităm includerea consultării elevilor în prevederile referitoare la stabilirea conținuturilor educaționale (art. 79 alin. 2), a regulamentelor care prevăd drepturile și obligațiile elevilor (art. 102). De asemenea, legea trebuie să prevadă obligativitatea de a se crea condiții de reprezentare a elevilor inclusiv în consiliul de administrație a unității de învățământ (art. 90), precum și în cadrul ședințelor sau consiliilor profesionale.

Totodată, Consiliile Elevilor sunt structuri de reprezentare a elevilor și nu structuri de stabilire a unor ierarhii, așa cum reiese din folosirea termenului „lider” în art. 103. Recomandăm înlocuirea termenului de „lider” cu cel de „reprezentant”.

În cadrul *dispozițiilor finale și tranzitorii* se precizează o serie de obligații și responsabilități ale părintelui sau reprezentantului legal, a căror nerespectare atrage după sine sancționarea nu doar a acestuia dar și a elevului. Considerăm că aceste prevederi nu sunt în acord cu normele de drept deoarece produc efecte (sancțiuni) asupra altor persoane decât celor cărora li se adresează. Solicităm așadar, eliminarea ultimei propoziții a alin. 3, art. 133.

Se remarcă pozitiv prevederile referitoare la implicarea actorilor sociali în consultări cu privire la dezvoltarea sistemului educațional (art. 11, 28, 32, 33, 50, 89 etc.) însă considerăm necesară precizarea frecvenței cu care au loc aceste consultări și a principalilor parteneri sociali vizați. Deoarece proiectul de lege menționează, prin intermediul metodologiilor elaborate ulterior, numeroase completări, solicităm introducerea unei prevederi care să menționeze obligativitatea consultării publice în elaborarea metodologiilor ulterioare.

În final, Salvați Copiii își exprimă încrederea că opiniile copiilor, părinților, profesorilor și specialiștilor, care au stat la baza elaborării acestui text și a materialului atașat vor fi luate în considerare în stabilirea

formei finale a proiectului de lege privind învățământul preuniversitar, aducând schimbări în bine sistemului român de învățământ.

Cu deosebită considerație,

Gabriela Alexandrescu

Președinte Executiv
Organizația Salvați Copiii

Salvați Copiii România este o organizație neguvernamentală, de utilitate publică, non-profit, care promovează de 16 ani drepturile copilului, în acord cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului. Este membră a Alianței Internaționale Salvați Copiii, cea mai mare organizație independentă din lume de promovare a drepturilor copiilor, ce cuprinde 27 de membri și desfășoară programe în peste 100 de țări. Salvați Copiii România este implicată în diferite proiecte de educație, protecție socială și advocacy pentru copiii aflați în familii sărace, copiii victimă a violenței, copiii străzii, copiii refugiați, copiii din comunitățile dezavantajate, copiii cu dizabilități etc., lucrând cu copiii și familiile acestora pentru îmbunătățirea vieții lor de zi cu zi și crearea unor planuri de viitor. În programele derulate în anul 2006 au fost implicați 42.000 copii. Salvați Copiii România își utilizează experiența globală pentru a obține din partea organismelor guvernamentale decizii și inițiative de pe urma cărora să beneficieze toți copiii.